

Saeimas Eiropas lietu komisijas pamatotais atzinums par subsidiaritātes principa ievērošanu 2012. gada 21. marta Padomes regulas priekšlikumā COM(2012) 130 galīgajā redakcijā, par to, kā īstenojamas tiesības uz kolektīvu rīcību saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību

Saeimas Eiropas lietu komisija nolēma veikt padziļinātu 2012. gada 21. marta Padomes regulas priekšlikuma COM(2012) 130 galīgās redakcijas, par to, kā īstenojamas tiesības uz kolektīvu rīcību saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību izvērtējumu.

Atbilstoši Saeimas kārtības ruļļa 185.¹ panta 1. daļai, kas nosaka, ka Saeima savu līdzdalību Eiropas Savienības jautājumos realizē ar Eiropas lietu komisijas starpniecību, ja Saeima nav lēmusi citādi, 2012. gada 18. maija Eiropas lietu komisijas sēdē tika apstiprināts pamatotais atzinums par subsidiaritātes principa ievērošanu 2012. gada 21. marta Padomes regulas priekšlikumā COM(2012) 130 pamatojoties uz normām, kas ietvertas Līgumā par Eiropas Savienību, Līgumā par Eiropas Savienības darbību un 2. Protokolā par subsidiaritātes un proporcionalitātes principu piemērošanu.

Veicot subsidiaritātes principa izvērtējumu Padomes regulas priekšlikumā COM(2012) 130 Eiropas lietu komisija secināja, ka:

- 1) Līguma par Eiropas Savienību 5. panta 3. punkts nosaka, ka saskaņā ar subsidiaritātes principu jomās, kuras nav ekskluzīvā Savienības kompetencē, Savienība rīkojas tikai tad, ja dalībvalstis centrālā vai reģionālā un vietējā līmenī nevar pietiekami labi īstenot paredzētās darbības mērķus, bet ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Savienības līmenī;
- 2) Regulas priekšlikuma pamatojumā Eiropas Komisija norāda, ka ES Līgumos nav skaidri paredzētas vajadzīgās pilnvaras, tāpēc Regulas priekšlikuma izdošanas tiesiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 352. pants, kas Padomei izņēmuma gadījumos ļauj pieņemt lēmumu, lai sasniegtu kādu no Līgumos noteiktajiem mērķiem arī ja konkrētajā politikas jomā Līgumos nav attiecīga pilnvarojuma. Tāpat Eiropas Komisija norāda, ka saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 153. panta 5. daļu tiesības streikot ir izslēgtas no jautājumu loka, kurus var reglamentēt visā Eiropas Savienībā, nosakot minimālos

standartus ar direktīvām. Tomēr Eiropas Savienības Tiesas spriedumi ir parādījuši, ka tas, ka 153. pants neattiecas uz tiesībām streikot, nenozīmē, ka kolektīva rīcība kā tāda ir izslēgta no Eiropas Savienības darbības jomas;

- 3) Eiropas lietu komisija pauž bažas par to, vai šāds pamatojums no Eiropas Komisijas puses ir pietiekami korekts. Neapstrīdot Eiropas Savienības Tiesas spriedumos ietvertu, Eiropas lietu komisija neguva pārliecību, ka regulas kā atvasinātā tiesību akta pieņemšana, lai regulētu attiecīgo jautājumu, izriet no šiem spriedumiem. Proti, ja Līgums par Eiropas Savienības darbību paredz, ka tiesības uz streiku ir izslēgtas no jautājumu loka, kurus var regulēt ar direktīvu, uzliekot saistības tikai attiecībā uz sasniedzamo rezultātu, tad nav pārliecības, ka šo jautājumu var regulēt ar tieši piemērojamu tiesību aktu visās dalībvalstīs. Turklāt, Eiropas lietu komisija nesaskata, kurus Līgumos noteiktos mērķus konkrēti Eiropas Komisija iecerējusi sasniegt, kas attaisnotu Līguma par Eiropas Savienības darbību 352. panta piemērošanu;
- 4) Paskaidrojuma rakstā ietverts Regulas priekšlikuma mērķis – noskaidrot vispārējos principus un piemērojamus noteikumus ES līmenī attiecībā uz to, kā īstenot pamattiesības uz kolektīvu rīcību saistībā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību un brīvību veikt uzņēmējdarbību, tostarp vajadzību rast saskaņu starp šīm tiesībām un brīvībām praksē pārrobežu situācijās;
- 5) Jautājums par tiesību uz kolektīvu rīcību īstenošanu kā tāds, tajā skaitā arī saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un sniegt pakalpojumus, un attiecīga tiesiskā regulējuma noteikšana nav Eiropas Savienības kompetencē. Jo nav pamata uzskatīt, ka dalībvalstis nevar pietiekami labi īstenot darbības mērķus šajā jomā un tāpēc būtu nepieciešama Eiropas Savienības rīcība, lai noteiktu vienotu regulējumu;
- 6) Līguma par Eiropas Savienības darbību 288. pants nosaka, ka regulas ir vispārpiemērojamas. Tās uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojamas visās dalībvalstīs. Komisijas ierosinātā regulas kā atvasinātā tiesību akta pieņemšana nav pietiekami pamatota, jo, izvērtējot piedāvātā Regulas priekšlikuma tekstu, secināms, ka tas nav nepārprotami skaidrs un noteikts. Ievērojot to, ka regula ir tieši piemērojama, tās redakcijai jābūt skaidrai, lai visas dalībvalstis to varētu piemērot vienādi un bez jebkādiem pārpratumiem. Piemēram, Regulas

priekšlikuma 2. pants, kas pēc būtības iecerēts kā nozīmīgākais topošās regulas ieguldījums esošās situācijas pilnveidošanā un identificētās problēmas risināšanā, nosakot, ka brīvība veikt uzņēmējdarbību un sniegt pakalpojumus un pamattiesības īstenot kolektīvo rīcību, tai skaitā tiesības streikot, ir vienlīdz būtiskas, pats par sevi var radīt jaunas interpretācijas problēmas. Turklāt, Regulas projekts skar arī dalībvalstu starptautiskās saistības, piemēram, cilvēktiesību un pamattiesību jautājumus Eiropas Padomes kontekstā;

- 7) Brīvas pakalpojumu sniegšanas kontekstā savienības interesēs ir nodrošināt gan vienlīdzīgu attieksmi pret pakalpojumu sniedzējiem no visām dalībvalstīm, gan darbinieku tiesību aizsardzību. Eiropas lietu komisija neguva pārliecību, ka Regulas priekšlikums sasniedz šos mērķus.

Ievērojot visu iepriekšminēto un neskatoties uz vērtīgiem priekšlikumiem par brīdināšanas mehānismiem, Eiropas lietu komisija uzskata, ka 2012. gada 21. marta Padomes regulas priekšlikuma COM(2012) 130 galīgajā redakcija, par to, kā īstenojamas tiesības uz kolektīvu rīcību saistībā ar brīvību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību patreizējā redakcija neatbilst subsidiaritātes principam, kā to paredz Līguma par Eiropas Savienību 5. pants.